

مقاله‌ی پژوهشی

مقایسه‌ی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در مردان وابسته و غیر وابسته

به مواد اپیوئیدی شهر زاهدان

خلاصه

مقدمه: عوامل مختلفی با شروع و تداوم مصرف مواد ارتباط دارند که یکی از عوامل مهم در این زمینه، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه می‌باشند. پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در افراد وابسته و غیر وابسته به مواد اپیوئیدی انجام شده است.

روش کار: در این پژوهش پس‌رویدادی در سال ۱۳۸۸، ۲۴۰ نفر شامل ۱۲۰ نفر مرد مراجعه‌کننده (۶۵-۱۵ ساله) به مراکز ترک در شهر زاهدان که واجد ملاک‌های تشخیصی بر اساس چهارمین ویراست راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی برای وابستگی به مواد بودند، انتخاب و برای گروه غیر وابسته (شاهد) نیز ۱۲۰ نفر به روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای تصادفی از جمعیت عمومی شهر زاهدان انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از فرم کوتاه پرسش‌نامه‌ی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه استفاده شد و در تحلیل داده‌ها، روش‌های توصیفی و جهت مقایسه‌ی میانگین‌ها نیز آزمون تی مستقل به کار رفت.

یافته‌ها: افراد وابسته به مواد در حوزه‌های طرح‌واره‌ای بریدگی، خودگردانی و عملکرد مختل و گوش به زنگی، نمره‌ی بالاتری داشته و تفاوت آن‌ها با افراد غیر وابسته در سطح $P < 0/01$ معنی‌دار است.

نتیجه‌گیری: با توجه به این که افکار ناسازگارانه، افکار اولیه‌ای هستند که در دوره‌های تحولی رشد شکل گرفته و می‌توانند طرح‌واره‌های ناسازگارانه‌ای را که در سبب‌شناسی مصرف مواد نقش عمده‌ای دارند ایجاد نمایند، لذا پیشنهاد می‌شود که در طرح‌های پیشگیری و درمان وابستگی به مواد، طرح‌واره‌های ناسازگار مورد توجه قرار گیرند.

واژه‌های کلیدی: اپیوم، ناسازگار، وابستگی، طرح‌واره

عباسعلی اویسی^{*}

کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی، معاونت امور پیشگیری، سازمان بهزیستی استان سیستان و بلوچستان

نورمحمد بخشانی

دانشیار گروه روان‌شناسی بالینی، مرکز تحقیقات سلامت کودکان و نوجوانان، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان

*مؤلف مسئول:

ایران، زاهدان، خیابان مصطفی خمینی، سازمان بهزیستی استان سیستان و بلوچستان، معاونت امور پیشگیری

abbasaliiovisi@yahoo.com

تلفن: ۰۹۱۵۳۴۰۸۶۱۲

تاریخ وصول: ۹۰/۱/۲۵

تاریخ تایید: ۹۰/۷/۶

پی‌نوشت:

این مطالعه با تایید کمیته پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند و بدون حمایت مالی نهاد خاصی انجام شده و با منافع شخصی نویسندگان ارتباطی نداشته است. از معاون محترم امور پیشگیری بهزیستی، سرکار خانم دهمرده و جناب آقای دکتر مشائی ریاست محترم مرکز بهداشت زاهدان که امکان اجرای پرسش‌نامه‌ها را در مراکز ترک اعتیاد و پایگاه‌های بهداشتی فراهم آوردند و نیز خانم‌ها نیک‌نژاد و امینی زهان که در اجرای پرسش‌نامه‌ها یاری رساندند، صمیمانه قدردانی و تشکر می‌نمایم.

Original Article

Comparative study of early maladaptive schemas of opium dependence and non dependence men

Abstract

Introduction: One of the most important factors related to onset and maintenance of substance abuse is early maladaptive schemas. The present study was conducted to compare early maladaptive schemas in opium dependence and non dependence people.

Materials and Methods: This study was carried out in 2011 among men (aged 15-65 years) of Zahedan (Iran). Overall 240 participants were asked to complete the Young Schemas Questionnaire-short form. One hundred and twenty of participants were recruited from people who met DSM-IV criteria of substance dependence disorder and other 120 subjects selected from general population (men, aged 15-65 years) of Zahedan. This research was post expose factor and in addition to descriptive methods was used t tests method to data analysis compare.

Results: Results have shown that substance dependent patients had significantly higher scores for most maladaptive schemas including disconnection, impaired autonomy, performance and over-vigilance than non dependent people ($P < 0.01$).

Conclusion: Because maladaptive thoughts are core beliefs and they develop in early years of life and hypothesized to play a significant role in development of substance use, thus preventive and treatment strategies for addressing the maladaptive and dysfunctional thoughts highly recommended.

Keywords: Dependence, Maladaptive, Opium, Schema

*Abbasali Oveisi

M.A in clinical psychology, Office of prevention affairs, Welfare Organization of Sistan and Baluchestan Province

Noor-Mohammad Bakhshani

Associate professor of clinical psychology, Research Center of Children and Adolescents Health, Zahedan University of Medical Sciences

***Corresponding Author:**

Office of prevention affairs, Welfare Organization of Sistan and Baluchestan Province, Mostafa Khomeini Ave., Zahedan, Iran
abbasaliovisi@yahoo.com
Tel: +989153408612
Received: Apr. 14, 2011
Accepted: Sep. 28, 2011

Acknowledgement:

This study was approved by the research committee of Birjand University of Medical Sciences. No grant has supported this research and the authors had no conflict of interest with the results.

Vancouver referencing:

Oveisi A, Bakhshani NM. Comparative study of early maladaptive schemas of opium dependence and non dependence men. *Journal of Fundamentals of Mental Health* 2012; 14(2): 164-71.